

160
EPISTOLA POGGII
AD JOHANNEM AMICUM SUUM.

" **L**icet inter varias occupationes tuas, qui maximis in rebus continuo versaris,
" haud facilem aditum fore existimem literis meis, tanta est tamen apud me
" opinio humanitatis tuae, ut arbitrer, te quandoque, has ut legas, negotiis
" tuis nonnihil temporis surrepturum; non quidem ob eam caussam, ut aliquid in
" me sit, vel quod summe otiosum requirat; sed propter rei dignitatem, de qua
" sum scripturus, quam certe scio, quum sis inter ceteros aetatis nostrae viros lon-
" ge peritisimus, non parvam tibi esse allaturam animi jucunditatem. Nam quid
" est, per Deum immortalem, quod aut tibi, aut ceteris doctissimis viris possit
" esse jucundius, gratius, acceptius, quam cognitio earum rerum, quarum com-
" mercio doctiores efficiuntur, &c., quod majus quiddam videtur, elegantiores? Nam
" quum generi humano rerum parens natura dederit intellectum atque rationem,
" tamquam egregios ad bene beateque vivendum duces, quibus nihil queat praef-
" stantius excogitari: tum haud scio, an sit omnium praefantissimum, quod ea no-
" bis elargita est, usum atque rationem dicendi, sine quibus neque ratio ipsa, ne-
" que intellectus quicquam valerent. Solus est enim Sermo, quo nos utentes ad
" exprimendam animi virtutem, a reliquis animantibus segregantur. Per magna
" igitur habenda est gratia tum reliquarum liberalium Artium inventoribus, tum
" vel praecipue iis, qui dicendi praecepta & normam quandam pfecte loquen-
" di, suo studio & diligentia nobis tradiderunt. Effecerunt enim, ut qua in re ho-
" mines ceteris animantibus maxime praestent, nos, ipsos etiam homines antecel-
" leremus. Hujus autem Sermonis ornandi atque excolendi quum multi praeclari,
" ut scis, fuerint Linguae Latinae Auctores, tum vel praecipiūs atque egregius
" Marcus Fabius Quintilianus, qui ita diserte, ita absolute summa cum diligen-
" tia exsequitur ea, quae pertinent ad instituendum vel perfectissimum Oratorem,
" ut ei vel ad summam doctrinam, vel ad singularem eloquentiam meo iudicio ni-
" hil deesse videatur; quo uno, etiam si Cicero parens eloquentiae deesset, perfe-
" ctam consequeremur scientiam recte dicendi. Is vero apud nos antea (Italos dico)
" ita laceratus erat, ita circumcisus culpa, ut opinor, temporum, ut nulla forma,
" nullus habitus hominis in eo recognosceretur. Tute hominem vidisti hactenus
" lacerum crudeliter ora manusque ambas, populataque tempora rapiis auribus; & trun-
" cas inboneſto vulnere nares. Dolendum quippe erat, & aegre ferendum, nos tan-
" tam in hominis tam eloquentis foeda laceratione jacturam Oratoriae facultatis
" fecisse. Sed quo plus tunc erat doloris ac molestiae ex ejus viri mutilatione, eo
" magis nunc est congratulandum, quum sit in pristinum habitum atque dignita-
" tem, in antiquam formam atque integrum valetudinem nostra diligentia restitu-
" tus. Nam si Marcus Tullius magnum praefefert gaudium pro Marco Marcello
" restituto ab exilio, & eo quidem tempore, quo Romae plurimi erant Marcelli
" similes, domi forsique egregii & praestantes viri: quid nunc agere docti homi-
" nes debent, & praesertim studiosi Eloquentiae, quum singularissimum lumen
" Romani nominis, quo extincto nihil praeter Ciceronem supererat, & eum lace-
" rum, ac dispersum, non tantum ab exilio, sed ab ipso paene interitu in avitam
" patriam revocaverimus?

" Nam mehercule nisi nos praesidium tulissimus, necesse erat, illum prope
" diem interitum. Neque enim dubium est, virum splendidum, mundum, ele-
" gantem, plenum moribus, plenum facetis, foeditatem illius carceris, squallo-
" rem loci, custodum saevitiam, diutius perpeti non potuisse. Moestus quidem
" erat ipse, ac folidatus, tamquam mortis rei solebant, squalentem barbam ge-
" gens, & concretos pulvere crines, ut ipso vultu atque habitu fateretur ad imme-
" ritam sententiam se vocari. Videbatur manus tendere, implorare Quiritum fi-
" dem, ut se ab iniquo iudicio tueretur, postulare; & indigne ferre, quod qui
" quondam sua ope, sua eloquentia multorum salutem conservasset, nunc neque
" patronum quempiam inveniret, quem miseraret fortunarum suarum, neque qui
" suae consuleret saluti, aut ad injulfum supplicium rapi prohiberet. Sed quam
" temere persaepe eveniunt, que non audeas optare, ut ait Terentius nolter,
" fortuna quaedam fuit cum sua, tum maxime nostra, ut quum essemus Constan-
" tiae otioi, cupidio incesseret visendi ejus loci, quo ille reclusus tenebatur. Est
" autem Monasterium Sancti Galli prope Urbem hanc millibus passuum XX. Ita-
" que